

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ Е- НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ.

У період розповсюдження пандемії Covid 19 важливого значення набуває е-навчання, яке являє собою складний, комплексний соціальний феномен, дослідження якого передбачає цілісне вивчення, систематизацію та класифікацію джерел у багатьох галузях знань, що утворили протягом останніх десятиліть розвинений багатодисциплінарний та інтердисциплінарний дискурс. До найбільш розвинених складових такого дискурсу належать дослідження у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, педагогічної інноватики, теорії організацій, порівняльної педагогіки тощо. Отже, нагальною постає проблема дослідження професійно-педагогічного аспекту е-навчання. Дослідженням даного аспекту займалися такі науковці, як В. Г. Кремень та В. І. Луговий [1], О. Палеха [2], Н. Рокосовик [3], А. Соколова [4] та ін.

Дослідження необхідності впровадження елементів е-навчання в систему підготовки сучасного фахівця здійснили, зокрема, відомі українські науковці В. Г. Кремень та В. І. Луговий. На їхню думку, актуальною проблемою є формування інформаційно-комунікаційних компетентностей науково-педагогічних і педагогічних працівників, керівних кадрів освіти шляхом підвищення кваліфікації працівників методичних служб, педагогічних працівників навчальних закладів, наукових установ і органів управління освітою. Науковці підкреслюють необхідність сертифікації

педагогічних працівників щодо рівня володіння ІКТ [1, с.45]. Важливими зрушеннями на шляху розвитку відкритої освіти стали, на думку науковців, такі: створення комп'ютерно-орієнтованої платформи відкритої освіти з удосконаленим комп'ютерним устаткуванням навчальних закладів, лабораторій, бібліотек тощо; оновлення методичного забезпечення, педагогічних технологій та змісту дистанційного й електронного навчання на основі використання ІКТ; запровадження нових форм і методів організації освітнього процесу (електронне навчання, мобільне навчання, спільне навчання, смарт навчання, відкриті он-лайн курси, змішане навчання, соціальне навчання); упровадження відкритих навчальних систем (електронні науково-освітні ресурси, наукометричні бази відкритих журнальних систем та електронних бібліотек [1, с. 48].

Ми погоджуємося з думкою названих науковців щодо ефективності впровадження засобів відкритої освіти в систему професійно-педагогічної підготовки шляхом: по-перше – створення вдосконаленого відкритого (комп'ютерно-орієнтованого) середовища з використанням технологій дистанційного навчання, методики формування інформаційно-комунікаційних компетентностей науково-педагогічних працівників, методики оцінювання якості відкритих електронних систем та вільного доступу до відкритих освітніх ресурсів; по-друге – дослідження стану, тенденцій і моніторингу розвитку відкритої освіти.

У контексті розгляду професійно-педагогічного аспекту досліджуваної проблеми вивченням готовності майбутнього вчителя до застосування технологій е-навчання на прикладі британської системи вищої освіти займаються О. Палеха [2] та А. Соколова [4]; педагогічні умови використання технологій відкритої освіти у вищих навчальних закладах висвітлено в роботах Н. Рокосовик [3]

Названі вище українські компаративісти доводять, що у результаті інноваційного розвитку суспільства змінюються вимоги щодо компетентності та кваліфікації вчителя-європейця. У дослідженнях

констатовано, що складовою теоретичних засад підготовки вчителя-європейця є концепції та ідеї полікультурної освіти, спрямованої на педагогічну діяльність із урахуванням особливостей інтелектуального та психофізичного розвитку студентів, а також етнічну, соціальну, релігійну специфіку навчальних колективів. Виявлено, що у системі підготовки вчителів виокремлено шість сфер ключових компетентностей, пов'язаних з: мовною грамотністю, обчислювальною грамотністю, інформаційно-комунікаційними технологіями, співпрацею з оточенням, удосконаленням навчання, вирішенню проблем [3, с. 67]. Показано, що завдяки модернізації професійної підготовки педагогів урізноманітнилися шляхи здобуття вчительської професії: одно-, дво-, три- і чотирирічні університетські програми, альтернативні програми підготовки вчителів на базі школи (консорціуму шкіл), прискорені, гнучкі післядипломні програми, а також відбулось організаційно-змістове оновлення програм професійної підготовки вчителя.

Ефективні методи навчання, у тому числі відкритого, які використовуються у практиці професійної підготовки вчителя у системі педагогічної освіти Англії і Шотландії, досліджувала А. Соколова. Автор зазначає, що зміст навчання у закладах педагогічної освіти Англії і Шотландії проектується на основі принципів диференціації, гуманізації і персоніфікації навчання, поступовості та практичної орієнтованості. Дисципліни навчальних планів об'єднані у блоки: загальноосвітній, спеціальний та професійно-педагогічний. Разом із такими обов'язковими предметами, як мова, математика, література, психологія, методи і стратегії навчання студенти вивчають такі додаткові дисципліни як мистецтво мислення, драма, курс із успішної кар'єри, курс із формування вмінь розв'язувати складні педагогічні задачі, курс формування лідерських і творчих якостей учителя [4, с.51].

Серед основних технологій навчання, що застосовуються у практиці професійної підготовки вчителя у системі педагогічної освіти Англії і

Шотландії визначено такі: дистанційна, кредитна, модульна, персоніфікована, взаємна, тьюторська. Ефективними формами процесу надання освітніх послуг вважаються такі: тьюторіал, семінар, лекція, дискусія, самостійна, лабораторна та практична робота, телеконференція, спільна рецензія на проекти й дисертації. Контроль результатів навчання здійснюється за допомогою письмових робіт, екзаменів, тестувань, наукових досліджень та професійних проєктів.

Важливим складником професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови у Великій Британії, на думку науковця О. Палехи, є самостійна поза аудиторна робота, у ході реалізації якої формуються такі особистісні якості студента, як: прагнення до всебічної самореалізації, цілеспрямованість, самоорганізація, що необхідні для безперервного самостійного вдосконалення набутих знань, умінь та навичок. У дослідженні О. Палехи констатовано, що самостійна поза аудиторна робота як одна з форм організації навчання може реалізовуватись у закладах педагогічної освіти Великої Британії як автономно, так і частково автономно. Основоположним складником технології організації самостійної роботи майбутніх педагогів у британських вишах є доцільно організовані дидактичні ресурси, які виконують інформаційну, керівну та організаційно-контрольовальну функції. Перевагами електронних ресурсів, як доводить О. Палеха, є можливість дистанційного навчання, гнучкий доступ до автентичного навчального середовища, збереження інформації на електронних носіях, відкритий доступ до навчальної інформації. [2, с. 28].

Отже, аналіз та систематизація робіт українських науковців, присвячених професійно-педагогічного аспекту розвитку відкритої освіти дозволило дійти висновку, що в умовах зростання обсягів інформації з багатьох галузей знань, технологій і засобів освіти, кардинальних змін у соціальній сфері, висунення високих професійних вимог до майбутніх педагогів у світі в цілому та у Великій Британії зокрема усвідомлено необхідність інтенсифікувати процес навчання, створити умови для

підготовки висококваліфікованих учительських кадрів, використовуючи новітні технології і методики відкритого навчання.

Література:

1. Кремень, В. Г., Луговий, В. І., (2008). Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура. Київ: Педагогічна думка.
2. Палеха, О. М. (2016). Організація самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови у вищих навчальних закладах Великої Британії (автореф. дис..канд. пед..наук: 13.00.04). Полтава.
3. Рокосовик, Н. В. (2016). Підготовка магістрів педагогіки в університетах Великої Британії засобами дистанційного навчання (автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04). Рівне.
4. Соколова А. В. (2009). Професійна підготовка вчителя у системі педагогічної освіти Англії і Шотландії (автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01). Одеса.